

INNOVATIVE
WORLD

ISSN: 3030-3591

ORIENTAL JOURNAL OF MEDICINE AND NATURAL SCIENCES

SHARQ TIBBIYOT VA TABIIY FANLAR
JURNALI

Scientific Journal

- Medicine
- Pharmaceuticals
- Biology
- Chemistry
- Geology
- Agriculture

+998 33 5668868

www.innoworld.net

ORIENTAL JOURNAL OF MEDICINE AND NATURAL SCIENCES

Volume 2, Issue 5
2025

Journal has been listed in different indexings

The official website of the journal:

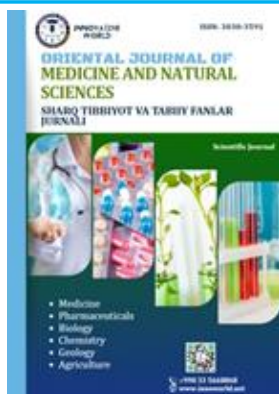
www.innoworld.net

O'zbekiston-2025

Volume 2 Issue 5 | 2025 |

Page | 2

Tel: +99833 5668868 | Tg: t.me/Anvarbek_PhD

GAYMORID: KELIB CHIQISH SABABLARI, BELGILARI VA DAVOLASH USULLARI

Abdumutalibova Mohigul

Annotatsiya. Gaymorid (maksillyar sinusit) – yuqori jag' bo'shlig'i shilliq qavatining yallig'lanishi bo'lib, ko'pincha o'tkir respirator infeksiyalar, allergik omillar, anatomik o'zgarishlar yoki mikroorganizmlar faollashuvi natijasida yuzaga keladi. Mazkur maqolada gaymoridning etiologiyasi, klinik belgilari, tasnifi, diagnostika usullari, konservativ va jarrohlik davolashning zamonaviy yondashuvlari ilmiy manbalar asosida yoritilgan.

Kirish. Gaymor bo'shlig'i yallig'lanishi O'zbekiston va dunyo aholisida eng ko'p uchraydigan otorinolaringologik kasalliklardan biri bo'lib, o'tkir hamda surunkali shakllarda namoyon bo'ladi. Kasallik asoratlari orasida yiringli jarayon, orbital va intrakranial asoratlar ham kuzatilishi mumkin. Shuning uchun gaymoridni erta aniqlash va to'g'ri davolash muhim ahamiyatga ega.

Etiologiya va rivojlanish mexanizmi

Adabiyotlar tahliliga ko'ra:

- O'tkir sinusitlarning 60–80% virusli xarakterga ega.
- Bakterial sinusitlar ko'pincha virusli jarayon asorati sifatida shakllanadi.

Surunkali sinusitning asosiy omillari esa quyidagilar:

- Anatomik o'zgarishlar – 45%
- Allergik rinit – 30%
- Immun tizimning pasayishi – 15%
- Surunkali infeksiya o'choqlari – 10%

Klinik belgilari

Gaymoridning tipik simptomlari:

- Yuz sohasida og'riq yoki bosim hissi
- Burundan oqindi (seroz yoki yiringli)
- Isitma
- Hid bilishning buzilishi
- Bosh og'rig'i va umumiy holsizlik

Tasnifi

Kasallik davomiyligiga ko'ra:

- O'tkir gaymorid: 4 haftagacha
- Subakut: 4–12 hafta
- Surunkali: 12 haftadan ortiq davom etuvchi yallig'lanish
- Takrorlanuvchi o'tkir gaymorid: yil davomida 4 martadan ortiq takrorlanish

Diagnostika

Zamonaviy diagnostika usullari quyidagilarni o'z ichiga oladi:

- Kompyuter tomografiya (KT): shilliq qavat qalinlashuvi, sinuslar darajasini aniqlashda eng aniq usul.
- Endoskopik tekshiruv: polipoz, eroziya va drenaj buzilishlarini aniqlashda yuqori samarali.
- Laboratoriya tahlillari: yallig'lanish markerlarini baholash.
- Bakteriologik ekma: zarur hollarda etiologiyani aniqlash uchun.

Davolash usullari

O'tkir gaymorid ko'pincha virusli bo'lgani uchun antibiotiklar faqat bakterial belgilar bo'lganda qo'llanadi: yiringli oqindi, yuqori isitma, og'riqning kuchayishi.

Asosiy davolash yondashuvlari:

- Nazal kortikosteroidlar
- Tuzli irrigatsiya
- Og'riq qoldiruvchi va yallig'lanishga qarshi preparatlar
- Allergik shakllarda antihistaminlar

Surunkali gaymoridni davolash

Surunkali shakllarda konservativ davolash ko'pincha yetarli bo'lmaydi. Anatomik nuqsonlar mavjud bemorlarda FESS (Functional Endoscopic Sinus Surgery) usuli eng samarali hisoblanadi. Ushbu jarrohlik sinus osti tuzilmalarini saqlagan holda drenajni tiklash imkonini beradi.

Xulosa. Gaymoridni erta tashxislash va to'g'ri davolash uning og'ir asoratlarini oldini oladi. O'tkir sinusitlarda antibiotiklarni faqat zarur hollarda qo'llash tavsiya etiladi. Surunkali gaymorid esa ko'p omilli kasallik bo'lib, jarrohlik va konservativ usullar kombinatsiyasi eng yuqori samaradorlikni beradi.

Adabiyotlar

1. Karimov A. Otorinolarinologiya asoslari. Toshkent: TMA nashriyoti, 2018.
2. Rahimov D. Yuqumli kasalliklarning klinik tahlili. Toshkent, 2020.
3. Smith J., Brown R. Clinical Sinusology. London: MedPress, 2015.
4. Harrison T. Infectious Diseases Handbook. New York, 2019.
5. Lee K. Chronic Sinusitis: Diagnosis and Management. Seoul, 2016.
6. Miller A. Endoscopic Sinus Surgery Techniques. Berlin, 2017.
7. Nazarov O. Tibbiy biologiya va mikrobiologiya. Toshkent, 2014.
8. Paulsen F. Head & Neck Anatomy and Imaging. Oxford, 2021.